

Orzeczenie o ukaraniu

Postępowanie dyscyplinarne w Najwyższej Izbie Kontroli

Ustawodawca nie zdecydował się na kompleksowe uregulowanie postępowania dyscyplinarnego w ustawie o NIK, odsyłając w art. 97p do odpowiedniego stosowania przepisów Kodeksu postępowania karnego (k.p.k.) w sprawach nieuregulowanych. W ustawie o NIK nie zostało w sposób wyczerpujący unormowane, jaką treść powinny zawierać orzeczenia wydawane w postępowaniu dyscyplinarnym, dlatego należy posiłkować się k.p.k. i korzystać z orzecznictwa i literatury prawniczej odnoszących się do treści wyroków w sprawach karnych. Orzeczenie o ukaraniu to orzeczenie, w którym następuje przypisanie obwinionemu w postępowaniu dyscyplinarnym przewinienia dyscyplinarnego i rozstrzygnięcie co do kary.

RAFAŁ PADRAK

Wstęp

W przepisach ustawy z 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹ zostały unormowane zasady odpowiedzialności dyscyplinarnej mianowanych kontrolerów NIK. W sprawach nieuregulowanych w art. 97p ustawy o NIK ustawodawca nakazuje odpowiednio stosować przepisy Kodeksu postępowania karnego (k.p.k.).

W rozdziale 4a ustawy o NIK zostały unormowane w szczególności rodzaje orzeczeń wydawanych w pierwszej instancji przez Komisję Dyscyplinarną w NIK. Zgodnie z art. 97i ust. 1 ustawy o NIK, Komisja Dyscyplinarna, po przeprowadzeniu rozprawy i odbyciu narady, wydaje jedno z następujących orzeczeń:

- o ukaraniu,
- o uniewinnieniu,
- o umorzeniu postępowania.

---

¹ Dz.U. z 2015 r. poz. 1096; zwana dalej „ustawą o NIK”.

Niniejszy artykuł jest omówieniem treści, jakie powinno zawierać wydawane przez Komisję Dyscyplinarną NIK orzeczenie o ukaraniu. Jest to orzeczenie, w którym następuje przypisanie obwinionemu w postępowaniu dyscyplinarnym przewinienia dyscyplinarnego i rozstrzygnięcie co do kary. Błędy w treści orzeczenia o ukaraniu mogą powodować jego uchylenie przez Odwoławczą Komisję Dyscyplinarną i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania. W bazach danych prawnych nie są dostępne orzeczenia sądów administracyjnych², które pomogłyby w interpretacji przepisów rozdziału 4a ustawy o NIK i prawidłowym redagowaniu orzeczeń o ukaraniu. Niezbędne jest zatem odwołanie się do dorobku orzecznictwa i literatury prawniczej z zakresu postępowania karnego. Wobec zastosowania niektórych podobnych regulacji prawnych w ustawie – Prawo o ustroju sądów powszechnych³ w odniesieniu do odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów, warto również korzystać w postępowaniu dyscyplinarnym w NIK z dorobku orzecznictwa sądów rozpoznających sprawy dyscyplinarne sędziów.

Na podstawie odesłania do odpowiedniego stosowania przepisów Kodeksu postępowania karnego, w postępowaniu dyscyplinarnym NIK ma zastosowanie

art. 413 k.p.k. Orzeczenie o ukaraniu, podobnie jak wyrok w postępowaniu karnym, powinno zawierać trzy następujące części:

- komparycję (rubrum, część wstępna),
- sentencję (tenor, część dyspozytywna),
- uzasadnienie (część motywacyjna rozstrzygnięcia).

Komparycja

Stosownie do art. 413 § 1 pkt 1-4 k.p.k. w zw. z art. 97p ustawy o NIK, orzeczenie o ukaraniu powinno zawierać⁴:

1. *Oznaczenie komisji dyscyplinarnej, imiona i nazwiska członków zespołu orzekającego, rzecznika dyscyplinarnego oraz protokolanta.*

W oznaczeniu komisji dyscyplinarnej należy podać: „Komisja Dyscyplinarna w Najwyższej Izbie Kontroli” oraz wskazać znak (sygnaturę) sprawy. Stosownie do art. 97g ust. 1 ustawy o NIK, Komisja Dyscyplinarna rozpoznaje sprawy w trzyosobowych zespołach orzekających. W orzeczeniu o ukaraniu należy podać imiona i nazwiska trzech członków zespołu orzekającego, którzy wydali orzeczenie, wskazując jednocześnie osobę przewodniczącego zespołu orzekającego.

W postępowaniu dyscyplinarnym NIK oskarżycielem publicznym jest rzecznik dyscyplinarny. Stosownie do art. 97c ust. 1

² Stosownie do art. 97n ust. 5 ustawy o NIK, od orzeczenia Odwoławczej Komisji Dyscyplinarnej obwinionemu przysługuje skarga do sądu administracyjnego.

³ Ustawa z 27.07.2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. z 2015 r. poz. 133, ze zm.).

⁴ W art. 413 k.p.k. nie przewidziano obowiązku przywoływania w wyroku podstawy prawnej do jego wydania przez sąd. Nie wydaje się zatem, żeby w orzeczeniu o ukaraniu konieczne było uzasadnianie przez Komisję Dyscyplinarną umocowania do jego wydania. Wskazanie jednak art. 97i ust.1 pkt. 1 ustawy o NIK w orzeczeniu o ukaraniu, nawet gdyby uznać to za uchybienie procesowe, nie jest okolicznością, która mogłaby wpłynąć na treść wydanego orzeczenia.

ustawy o NIK, rzecznikiem dyscyplinarnym może być mianowany kontroler mający wykształcenie prawnicze, którego Prezes NIK wyznaczył i polecił mu wszczęcie i przeprowadzenie postępowania dyscyplinarnego. Zgodnie z art. 97h ust. 1 ustawy o NIK, obecność rzecznika dyscyplinarnego na rozprawie jest obowiązkowa, zatem jako uczestnik rozprawy powinien być wymieniony w komparycji orzeczenia o ukaraniu. Należy przy tym pamiętać, że na podstawie art. 97c ust. 3 ustawy o NIK, Prezes Najwyższej Izby Kontroli może w toku postępowania dyscyplinarnego wyznaczyć nowego rzecznika dyscyplinarnego w miejsce dotychczasowego. Wydaje się, że wówczas w orzeczeniu o ukaraniu należy wskazać wszystkich rzeczników dyscyplinarnych, którzy uczestniczyli w postępowaniu prowadzonym przed Komisją Dyscyplinarną. Analogicznie, jeśli w toku rozprawy protokółowaniem jej przebiegu zajmowała się więcej niż jedna osoba, imiona i nazwiska wszystkich protokółantów należy ująć w części wstępnej orzeczenia o ukaraniu. Zaniechanie oznaczenia w orzeczeniu o ukaraniu rzecznika dyscyplinarnego oraz protokółanta niewątpliwie będzie stanowiło uchybienie, ale nie tego rodzaju, że mogłoby mieć jakikolwiek wpływ na treść orzeczenia o ukaraniu, jeśli na podstawie protokołu z rozprawy nie ma wątpliwości, że w szczególności rzecznik dyscyplinarny brał udział w rozprawie⁵.

2. *Datę oraz miejsce rozpoznania sprawy i datę wydania orzeczenia o ukaraniu.*

Data rozpoznania sprawy to data rozprawy. Jeśli rozprawa była przerywana i prowadzona po przerwie w dalszym ciągu (zob. art. 402 § 1 k.p.k. w zw. z art. 97p ustawy o NIK), należy podać wszystkie terminy rozpoznawania sprawy na rozprawie. Jeśli natomiast w wyniku odroczenia sprawy zaszła konieczność prowadzenia jej od początku (np. wobec zmiany w składzie zespołu orzekającego), należy w orzeczeniu podać jedynie daty rozprawy po jej ponownym rozpoczęciu⁶. Nie jest zatem możliwe ramowe określenie czasu rozpoznawania sprawy⁷, jednak uchybienie takie, co do zasady, nie powinno mieć wpływu na treść wydanego orzeczenia (zob. art. 438 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 97p ustawy o NIK), nie będzie więc stanowiło skutecznej przyczyny odwoławczej.

Miejscem rozpoznania sprawy jest miejscowość, w której odbywała się rozprawa – w przypadku Komisji Dyscyplinarnej w NIK będzie to, co do zasady, Warszawa. Orzeczenie o ukaraniu powinno również określać datę, w której faktycznie zostało wydane.

3. *Imię, nazwisko i dane obwinionego.*

W orzeczeniu o ukaraniu należy dokładnie zidentyfikować obwinionego. Oprócz imienia i nazwiska należy również podać adres zamieszkania oraz dane o jego statusie w NIK, to jest zajmowane

⁵ Por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 9.06.2009 r., II AKa 137/09, „Prokuratura i Prawo” z 2010 r., nr 11, poz. 28.

⁶ Por. T.H. Grzegorzczak, *Komentarz do art. 413 Kodeksu postępowania karnego*, opublikowany w bazie LEX.

⁷ Por. wyrok SN z 3.06.1982 r., II KR 124/82, Lex nr 19810.

stanowisko (zob. art. 66a ustawy o NIK) oraz jednostkę organizacyjną, w której jest zatrudniony. Wydaje się również, że istotnymi okolicznościami dla oceny zawinienia, szkodliwości czynu, a następnie dla wymiaru kary może być również informacja o uprzedniej karalności obwinionego, jego wykształceniu i te dane powinny być również wskazywane w komparycji orzeczenia o ukaraniu.

Podanie powyższych danych o obwinionym w orzeczeniu o ukaraniu jest możliwe ze względu na to, że w postępowaniu dyscyplinarnym w NIK znajduje odpowiednie zastosowanie art. 213 § 1 k.p.k. Celem pozyskania danych dotyczących osoby obwinionego jest nie tylko zapewnienie prawidłowej oceny przebiegu i przyczyn wydarzeń, ale przede wszystkim umożliwienie wydania orzeczenia w części odnoszącej się do wymiaru kary, uwzględniającego wszystkie okoliczności, które mają wpływ na wymiar kary⁸.

4. Przytoczenie opisu i kwalifikacji prawnej czynu, którego popełnienie rzecznik dyscyplinarny zarzucił obwinionemu.

W postępowaniu dyscyplinarnym w NIK obowiązuje zasada skargowości (art. 14 k.p.k. w zw. z art. 97p ustawy o NIK). Jest to dyrektywa, w myśl której żądanie uprawnionego podmiotu (rzecznika dyscyplinarnego) stanowi warunek wszczęcia i prowadzenia postępowania oraz rozstrzygnięcia

przez Komisję Dyscyplinarną. Komisja Dyscyplinarna nie może z własnej inicjatywy wszcząć postępowania dyscyplinarnego, musi oczekiwać na wniosek o ukaranie (zob. art. 97e ustawy o NIK). Wniosek o ukaranie, tak jak akt oskarżenia w postępowaniu karnym, zawiera opis i kwalifikację prawną czynu zarzucanego obwinionemu i wyznacza granice przedmiotowe i podmiotowe rozpoznania sprawy. Komisja Dyscyplinarna nie może orzekać w sprawie obwinionego nieobjętego wnioskiem o ukaranie ani też w odniesieniu do czynu, który nie jest przedmiotem skargi (wniosku o ukaranie)⁹. Orzeczenie o ukaraniu, którego komparycja nie wskazuje wszystkich zarzutów zawartych we wniosku o ukaranie, jest wydane z rażącym naruszeniem prawa procesowego. Czyn, za który obwiniony zostaje ukarany, musi być określony w treści orzeczenia o ukaraniu i nie może być odczytywany z akt sprawy i z treści wniosku o ukaranie¹⁰.

W orzeczeniu o ukaraniu powinno się przytoczenie opisu i kwalifikacji prawnej czynu, którego popełnienie rzecznik dyscyplinarny zarzucił obwinionemu, oznacza obowiązek przytoczenia treści zarzutów w postaci zgodnej z brzmieniem zawartym we wniosku o ukaranie. Opis zarzucanego czynu powinien być dokładny. Biorąc pod uwagę, że wniosek o ukaranie jest odpowiednikiem aktu oskarżenia, powinien on zawierać określenie zarzucanego

⁸ Zob. R. Padrak: *Zasada bezpośredniości w postępowaniu dyscyplinarnym w Najwyższej Izbie Kontroli*, „Kontrola Państwa” nr 5/2015, s. 65. Por. wyrok SN z 06.06.1974 r., sygn. akt II KR 74/74, OSNKW 1974, nr 10, poz. 187.

⁹ Zob. J. Grajewski, S. Steinborn [w:] L.K. Paprzycki (red.), J. Grajewski, S. Steinborn, *Komentarz aktualizowany do art. 14 Kodeksu postępowania karnego*, opubl. w bazie LEX.

¹⁰ Por. wyrok SN z 1.10.2014 r., V KK 69/14, LEX nr 1523365.

obwinionemu czynu ze wskazaniem czasu, miejsca, sposobu i okoliczności jego popełnienia oraz skutków, a zwłaszcza wysokości powstałej szkody (art. 332 § 1 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 97p ustawy o NIK). Biorąc pod uwagę, że odpowiedzialność dyscyplinarna jest oparta na zasadzie winy, we wniosku o ukaranie należy wskazać, czy zarzucany czyn został popełniony umyślnie, czy nieumyślnie¹¹.

Rzecznik dyscyplinarny wskazuje we wniosku o ukaranie przepis ustawy o NIK, pod który zarzucany czyn podpada (art. 332 § 1 pkt 4 w zw. z art. 97p ustawy o NIK), czyli dokonuje kwalifikacji prawnej czynu, określając, że zarzucany czyn wyczerpuje znamiona wskazanego w ustawie o NIK deliktu dyscyplinarnego. Należy zaznaczyć, że mianowany kontroler może ponieść odpowiedzialność dyscyplinarną za dwa wskazane w art. 97a ust. 1 ustawy o NIK delikty dyscyplinarne, to jest: naruszenie obowiązków pracownika Najwyższej Izby Kontroli lub uchybienie godności stanowiska. Zatem przepis art. 97a ust. 1 ustawy o NIK powinien być przywołany jako kwalifikacja prawna czynu¹², natomiast naruszony przez kontrolera przepis określający obowiązki kontrolerów, na przykład jeden z punktów art. 71 ustawy o NIK, powinien być wskazany w opisie czynu.

Warto w tym miejscu zauważyć, że z chwilą skierowania wniosku o ukaranie do Komisji Dyscyplinarnej, rzecznik dyscyplinarny traci uprawnienia do modyfikowania zarówno opisu, jak i kwalifikacji prawnej zarzucanego czynu. Może jedynie albo cofnąć wnioski o ukaranie – po wydaniu takiego polecenia przez Prezesa NIK (art. 97c ust. 2 ustawy o NIK), albo złożyć wniosek o zmianę opisu lub kwalifikacji prawnej czynu, jednak pod warunkiem niewykroczenia poza zakres tożsamości czynu wyznaczony zdarzeniem faktycznym, stanowiącym podstawę faktyczną oskarżenia¹³. Składane przez rzecznika dyscyplinarnego oświadczenia o modyfikacji wniesionego wniosku o ukaranie są oświadczeniami strony procesowej, że dostrzega ona możliwość innej kwalifikacji prawnej zarzucanego czynu lub odmiennego ujęcia istotnych okoliczności stawianego zarzutu. Sam zarzut zaś, od momentu wniesienia wniosku o ukaranie aż do zakończenia postępowania, pozostaje niezmienny, zgodny z opisem zamieszczonym w tym wniosku. Zmianie może natomiast jedynie ulec bądź to kwalifikacja, bądź opis czynu przypisanego obwinionemu w sentencji orzeczenia o ukaraniu, nie zaś czynu zarzucanego we wniosku o ukaranie i komparacji orzeczenia o ukaraniu¹⁴.

¹¹ Zob. T. Liszcz [w:] *Komentarz do ustawy o Najwyższej Izbie Kontroli*, Warszawa 2000, s. 232-233. Por. wyrok SN z 4.02.2015 r., SNO 70/14, LEX nr 1666034; wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 18.09.2012 r., II AKa 183/12, LEX nr 1237254.

¹² Por. bogate orzecznictwo do art. 107 ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, odnoszące się do odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów, opubl. w bazie LEX.

¹³ Por. wyrok SN z 2.12.2005 r., IV KK 98/05, „Prokuratura i Prawo” z 2006 r., nr 5, poz. 12; wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 19.03.2015 r., II AKa 14/15, LEX nr 1770346.

¹⁴ Por. Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 19.09.2013 r., II AKa 282/13, „Prokuratura i Prawo” z 2014 r., nr 10, poz. 38

Sentencja

Orzeczenie o ukaraniu, tak jak pozostałe rodzaje orzeczeń wydawanych przez Komisję Dyscyplinarną, powinno w części dyspozytywnej zawierać rozstrzygnięcie, a także wskazanie zastosowanych przepisów ustawy (art. 413 § 1 pkt 5-6 k.p.k. w zw. z art. 97p ustawy o NIK). Cechą charakterystyczną sentencji orzeczeń o ukaraniu jest, wynikający z odpowiedniego stosowania art. 413 § 2 k.p.k., obowiązek dokładnego określenia czynu przypisanego obwinionemu i jego kwalifikacji prawnej, a także rozstrzygnięcia co do kary.

1. Rozstrzygnięcia

Komisja Dyscyplinarna powinna zamieszczać w sentencji orzeczenia o ukaraniu jedynie rozstrzygnięcia tak zwane pozytywne, a więc gdy wypowiada się o jakiejś kwestii, natomiast orzeczenie nie może obejmować rozstrzygnięć tak zwanych negatywnych, w których Komisja Dyscyplinarna wskazywałaby, że nie orzekła w jakimś przedmiocie. O tego rodzaju rozstrzygnięciach negatywnych należałoby wypowiedzieć się w uzasadnieniu orzeczenia o ukaraniu¹⁵.

Podstawowym rozstrzygnięciem w orzeczeniu o ukaraniu jest uznanie obwinionego za winnego popełnienia przypisanego czynu. Wynika to ze wspomnianego wyżej oparcia odpowiedzialności dyscyplinarnej

mianowanych kontrolerów NIK na zasadzie winy. Opuszczenie tego stwierdzenia w orzeczeniu o ukaraniu i zastąpienie go jedynie formułką, na przykład: „odnosząc się do zarzutów (...) orzeka, że (...) popełnił czyn” spowodowałoby wątpliwości, czy Komisja Dyscyplinarna faktycznie uznała, że obwiniony dopuścił się przewinienia dyscyplinarnego. Stwierdzenie, że sprawca swoim zachowaniem wyczerpał znamiona określonego deliktu dyscyplinarnego nie jest równoznaczne z przypisaniem mu winy jego popełnienia. Tego rodzaju uchybienia procesowe mają wpływ na treść wydanego orzeczenia i w razie złożenia odwołania powinny powodować uchylenie orzeczenia przez Odwoławczą Komisję Dyscyplinarną¹⁶.

Konsekwencją uznania obwinionego za winnego popełnienia przypisanego czynu jest konieczność wymierzenia kary, czyli rozstrzygnięcia co do kary.

Katalog kar dyscyplinarnych został wymieniony w art. 97a ust. 2 ustawy o NIK. Karami dyscyplinarnymi są:

- 1) upomnienie,
- 2) nagana,
- 3) nagana z pozbawieniem możliwości podwyższania wynagrodzenia i awansowania na wyższe stanowisko służbowe przez okres do 2 lat,
- 4) przeniesienie na niższe stanowisko służbowe¹⁷ z jednoczesnym obniżeniem

¹⁵ Por. wyrok SN z 18.03.2009 r., V KK 439/08, LEX nr 491251.

¹⁶ Por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 27.10.2010 r., II AKa 223/10, LEX nr 785443; wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 18.03.1999 r., II AKa 30/99, LEX nr 38954.

¹⁷ Przez niższe stanowisko należy rozumieć stanowisko niższe o jeden szczebel (bezpośrednio niższe). Komisja Dyscyplinarna, orzekając tę karę, powinna w sentencji wskazać stanowisko, na które ukarany pracownik ma być przeniesiony. Zob. T. Liszcz: *Odpowiedzialność dyscyplinarna mianowanych pracowników Najwyższej Izby Kontroli. Część pierwsza. Przewinienia i kary. Uczestnicy postępowania dyscyplinarnego*, „Kontrola Państwowa” nr 2/1996, s. 19-20.

wynagrodzenia zasadniczego nie więcej niż o 20% przez okres nie dłuższy niż 6 miesięcy,

5) wydalenie z pracy w Najwyższej Izbie Kontroli.

Bardzo istotny dla rozstrzygnięcia o karze jest art. 97i ust. 3 ustawy o NIK. Według tego przepisu, jeżeli obwiniony dopuścił się kilku przewinień, wymierza się jedną karę za wszystkie przewinienia łącznie. Stąd wynika postulat, by w odniesieniu do wszystkich czynów, których popełnienie zarzuca się obwinionemu, było prowadzone jedno postępowanie dyscyplinarne. Należy mieć też na uwadze, że możliwa jest konstrukcja jednego przewinienia dyscyplinarnego w odniesieniu do kilku podobnych zachowań, podjętych w krótkich odstępach czasu ze z góry powziętym zamiarem (tj. czynu ciągłego – zob. art. 12 Kodeksu karnego)¹⁸.

Członkowie zespołów orzekających przy wymiarze kary powinni kierować się doświadczeniem życiowym i bazować na własnym sumieniu. Wymierzając karę, Komisja Dyscyplinarna powinna brać pod uwagę rodzaj i stopień zawinienia, a także ciężar gatunkowy popełnionego przewinienia, w tym jego skutki. Komisja powinna też uwzględnić cechy osobowości obwinionego i jego zachowanie się przed i po popełnieniu deliktu dyscyplinarnego. W przypadku popełnienia więcej niż jednego przewinienia, ich liczba i waga

powinny być brane pod uwagę jako okoliczność wpływająca na zaostrenie kary¹⁹.

Orzeczenie o ukaraniu jest rodzajem orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie. Oznacza to, że – stosownie do art. 626 § 1 k.p.k. w zw. z art. 97p ustawy o NIK – powinno ono zawierać, w wyodrębnionym punkcie, rozstrzygnięcie (postanowienie) o kosztach postępowania, czyli powinno określać, kto, w jakiej części i zakresie ponosi te koszty²⁰. Przepis art. 97a ust. 8 ustawy o NIK stanowi, że koszty postępowania dyscyplinarnego ponosi Najwyższa Izba Kontroli. Odwołując się do art. 616 k.p.k., należałoby uznać, że koszty postępowania dyscyplinarnego obejmują wydatki poniesione przez Skarb Państwa z budżetu NIK od chwili wszczęcia postępowania (np. delegacje pracowników NIK) oraz uzasadnione wydatki stron, w tym z tytułu ustanowienia w sprawie jednego obrońcy. Kwestią kontrowersyjną jest, czy w postępowaniu dyscyplinarnym w NIK należy przyjąć, że, pomimo obowiązywania normy wynikającej z art. 97a ust. 8 ustawy o NIK, obwinionemu nie przysługuje zwrot poniesionych uzasadnionych wydatków w razie wydania orzeczenia o ukaraniu. Zagadnienie to wykracza poza ramy niniejszego artykułu, dlatego w tym miejscu można jedynie wskazać, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego w sprawach dyscyplinarnych wobec sędziów przeważa pogląd, iż przepis

¹⁸ Por. wyrok SN z 22.02.2012 r., SNO 51/11, LEX nr 1215807.

¹⁹ Zob. E. Jarzęcka-Siwik, B. Skwarka: *Najwyższa Izba Kontroli. Komentarz do ustawy o Najwyższej Izbie Kontroli*, Warszawa 2011, s. 338-339.

²⁰ Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania może jednak zapaść w odrębnym postanowieniu (art. 626 § 2 k.p.k. w zw. z art. 97p ustawy o NIK).

art. 133 Prawa o ustroju sądów powszechnych²¹ nie stwarza uprawnienia sędziego do żądania pokrycia przez Skarb Państwa wydatków poniesionych przez niego w toku postępowania dyscyplinarnego. Wyjątkiem jest sytuacja, gdy sędzia zostaje uniewinniony od popełnienia zarzucanego mu przewinienia dyscyplinarnego lub gdy postępowanie dyscyplinarne zostaje umorzona (art. 632 k.p.k.). W takim przypadku do kosztów postępowania dyscyplinarnego ponoszonych przez Skarb Państwa należy zaliczyć uzasadnione wydatki sędziego, jakie poniósł on dla koniecznego w nim uczestnictwa (m.in. koszty dojazdów)²².

2. Wskazanie zastosowanych przepisów ustawy

W orzeczeniu o ukaraniu należy wskazać podstawę prawną zapadłych rozstrzygnięć. Najistotniejszy jest wymóg podania kwalifikacji prawnej czynu przypisanego obwinionemu. Nieprawidłowe jest redagowanie sentencji orzeczenia o ukaraniu w ten sposób, że wymieniona jest w nim jedynie podstawa prawna wymiaru kary, a pominięta jest podstawa prawna uznania obwinionego za winnego (kwalifikacja prawna czynu przypisanego)²³.

Jak już wyżej wspomniałem, obwiniony zostaje uznany za winnego naruszenia

obowiązków mianowanego kontrolera NIK lub uchybienia godności stanowiska, to jest za delikt określony w art. 97a ustawy o NIK. Warto pamiętać, że Komisja Dyscyplinarna nie jest związana kwalifikacją prawną czynu zawartą we wniosku o ukaranie. Komisja Dyscyplinarna orzeka wprawdzie w granicach obwinienia zawartych we wniosku rzecznika dyscyplinarnego, jednak oznacza to jedynie, że jest związana opisem stanu faktycznego czynu jako zdarzenia historycznego²⁴. W postępowaniu dyscyplinarnym NIK znajduje odpowiednie zastosowanie art. 399 § 1 k.p.k. Jeżeli w toku rozprawy okaże się, że – nie wychodząc poza granice obwinienia – można czyn zakwalifikować według innego przepisu prawnego, Komisja Dyscyplinarna jest zobowiązana uprzedzić o tym obecne na rozprawie strony.

Pierwszy delikt dyscyplinarny polega na naruszeniu obowiązków pracowniczych mianowanego kontrolera NIK²⁵. W sposób najbardziej ogólny obowiązki te zostały określone w art. 71 ustawy o NIK. Przepis ten stanowi, że do obowiązków kontrolera należy w szczególności:

- 1) należyte, bezstronne i terminowe wykonywanie zadań;
- 2) obiektywne ustalanie i rzetelne dokumentowanie wyników kontroli;

²¹ Przepis art. 133 ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych jest odpowiednikiem art. 97a ust. 8 ustawy o NIK: Koszty postępowania dyscyplinarnego ponosi Skarb Państwa.

²² Zob. postanowienie SN z 16.09.2008 r., SNO 29/08, LEX nr 1288845; postanowienie SN z 7.12.2009 r., WD 9/09, LEX nr 1147384 ze zdaniem odrębnym; postanowienie SN z 7.05.2008 r., SNO 44/08, LEX nr 491423.

²³ Por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach, II AKA 138/01, „Biuletyn SA w Katowicach” nr 3/2002, s. 6.

²⁴ Por. L. K. Paprzycki [w:] L.K. Paprzycki (red.), J. Grajewski, S. Steinborn, *Komentarz aktualizowany do art. 413 Kodeksu postępowania karnego*, opubl. w bazie LEX i przywołane tam orzecznictwo.

²⁵ W stanie prawnym obowiązującym do 1.06.2011 r. deliktem dyscyplinarnym było naruszenie obowiązków służbowych (art. 89 ust. 1 ustawy o NIK).

- 3) przestrzeganie tajemnicy ustawowo chronionej;
- 4) godne zachowanie się w służbie i poza służbą;
- 5) stałe podnoszenie kwalifikacji zawodowych.

Drugim deliktem dyscyplinarnym jest uchybienie godności stanowiska przez mianowanego kontrolera. Biorąc pod uwagę to, że wyraźnie wyartykułowanym obowiązkiem kontrolera NIK jest godne zachowywanie się nie tylko w służbie, ale również poza służbą, zasadna wydaje się wątpliwość, czy delikt uchybienia godności stanowiska powinien być dodatkowo wyodrębniony w postępowaniu dyscyplinarnym w NIK. Delikt ten występuje w innych ustawach, w których uregulowano postępowanie dyscyplinarne, obok przewinienia polegającego na obrazie przepisów prawa, na przykład w Prawie o ustroju sądów powszechnych (art. 107 § 1). W orzecznictwie w sprawach dyscyplinarnych sędziów przyjmuje się jednak, że przewinienie służbowe polegające na oczywistej i rażącej obrazie przepisów prawa odróżnia od uchybienia godności urzędu to, że jest ono z reguły następstwem naruszenia określonych obowiązków przewidzianych odpowiednimi przepisami. Przy uchybieniach zaś godności urzędu chodzi o wszelkie inne zachowania sędziego w służbie i poza służbą, w życiu społecznym, a nawet prywatnym (nieetyczne,

niemoralne, gorszące), które przynoszą ujmę stanowisku sędziego²⁶. Biorąc pod uwagę, że w obowiązującym stanie prawnym deliktem dyscyplinarnym jest naruszenie obowiązków pracowniczych, a nie wężziej rozumiane naruszenie obowiązków służbowych (tj. bezpośrednio związanych z wykonywaniem zadań pracownika NIK), wydaje się, że zachowanie się godnie w służbie lub poza służbą jest jednocześnie obowiązkiem pracowniczym kontrolera NIK²⁷. Należy zatem zauważyć, że w razie popełnienia przez mianowanego kontrolera NIK czynu niegodnego zajmowanego stanowiska, mamy do czynienia z kumulatywnym naruszeniem obowiązku mianowanego kontrolera NIK (wynikającego z wskazanego w opisie czynu przypisanego art. 71 pkt 4 ustawy o NIK) i jednocześnie uchybieniem godności stanowiska, tak zwaną formą mieszaną deliktu dyscyplinarnego²⁸.

W orzeczeniu o ukaraniu należy wskazać podstawę prawną wymiaru kary, to jest jeden z punktów art. 97a ust. 2 ustawy o NIK, w którym jest wymieniona wymierzona kara. Warto zwrócić uwagę, że orzeczenie kary nieznannej ustawie jest bezwzględnie przyczyną odwoławczą powodującą uchylenie orzeczenia, niezależnie od granic zaskarżenia i podniesionych zarzutów oraz wpływu uchybienia na treść orzeczenia (art. 439 § 1 pkt 5 k.p.k. w zw. z art. 97p ustawy o NIK). Podstawa

²⁶ Zob. wyrok SN z 11.09.2007 r., SNO 50/07, LEX nr 471858.

²⁷ Zob. T. Liszcz, op.cit., s. 14-16.

²⁸ Por. wyrok SN z 24.10.2013 r., NO 25/13, LEX nr 1388664; wyrok SN z 7.07.2004 r., SNO 26/04, LEX nr 472139. Nie można również wykluczyć, że czyny polegające na naruszeniu obowiązków określonych w art. 71 pkt 1-3 ustawy o NIK będą jednocześnie stanowiły uchybienie godności stanowiska.

prawna wymiaru kary powinna się znaleźć w końcowej części sentencji, po uznaniu obwinionego za winnego popełnienia przypisanego czynu i wskazaniu kwalifikacji prawnej tego czynu, a przed rozstrzygnięciem o karze.

Podstawą prawną rozstrzygnięcia (postanowienia) o kosztach postępowania jest art. 97a ust. 8 ustawy o NIK (koszty postępowania dyscyplinarnego ponosi Skarb Państwa). Biorąc pod uwagę, że orzeczenie o ukaraniu jest orzeczeniem kończącym postępowanie w sprawie, podstawą prawną do zamieszczenia w jego treści postanowienia w sprawie kosztów jest także art. 626 § 1 k.p.k. w zw. z art. 97p ustawy o NIK. Jeżeli natomiast obwiniony lub jego obrońca złożyli w toku rozpoznawania sprawy dyscyplinarnej wnioski o zwrot wydatków poniesionych w toku tego postępowania, podstawą prawną rozstrzygnięcia o kosztach – przyjmując analogiczną interpretację jak w postępowaniu dyscyplinarnym wobec sędziów – będzie również, stosowany odpowiednio w sprawach nieuregulowanych w ustawie o NIK, art. 618 § 1 k.p.k.²⁹.

3. Dokładne określenie czynu przypisanego obwinionemu

W komparycji orzeczenia o ukaraniu znajduje się opis czynu zarzucanego, natomiast w sentencji jest to opis czynu przypisanego przez Komisję Dyscyplinarną, za którego

popełnienie obwiniony został ukarany. Opis czynu przypisanego obwinionemu może różnić się od opisu czynu zarzucanego, nie powinien być jednak mniej dokładny niż opis czynu zarzucanego we wniosku o ukaranie. W wyniku przeprowadzonego postępowania Komisja Dyscyplinarna może zmodyfikować opis czynu dokonanego przez obwinionego, jeżeli nie wychodzi poza granice obwinienia, czyli czynu rozumianego jako zdarzenie historyczne. Jeśli treść zarzutu we wniosku o ukaranie byłaby mało precyzyjna i nie odzwierciedlałaby dokładnie znamion deliktu dyscyplinarnego, obowiązkiem Komisji Dyscyplinarnej jest poprawienie opisu czynu przypisanego w orzeczeniu o ukaraniu, bo redakcja sentencji nie może nasuwać wątpliwości, za jaki czyn obwiniony ma ponieść dolegliwość³⁰. Komisja Dyscyplinarna, odmienne niż w przypadku zmiany kwalifikacji prawnej czynu (art. 399 § 1 k.p.k. w zw. z art. 97p ustawy o NIK), nie jest zobligowana do uprzedzania stron o możliwości zmiany opisu czynu³¹.

Odpowiednie stosowanie w postępowaniu dyscyplinarnym w NIK art. 413 § 2 pkt 1 k.p.k. oznacza, że dokładne ustalenie czynów przypisanych obwinionemu przez Komisję Dyscyplinarną powinno znaleźć się w sentencji orzeczenia o ukaraniu, a nie dopiero w uzasadnieniu³². Niepełny opis czynu przypisanego obwinionemu (lub jego brak) stanowi uchybienie procesowe,

²⁹ Zob. uzasadnienie postanowienia SN z 7.06.2010 r., WD 5/10, LEX nr 844322.

³⁰ Por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 5.02.2014 r., II AKa 273/13, „Krakowskie Zeszyty Sądowe” z 2014 r., nr 3 poz. 62.

³¹ Por. postanowienie SN z 7.05.2015 r., V KK 463/14, LEX nr 1747854; wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z 7.11.2014 r., II AKa 178/14, LEX nr 1621275.

³² Por. wyrok SN 20.01.2005 r., SNO 56/04, LEX nr 569018.

mające zawsze wpływ na treść orzeczenia o ukaraniu. Opis czynu musi być bowiem tak sformułowany, aby sposób i okoliczności czynu odpowiadały wymogom zastosowanych przepisów prawa materialnego³³. Jeżeli natomiast występuje sprzeczność między zawartym w wyroku rozstrzygnięciem a jego uzasadnieniem, decydujące znaczenie ma treść sentencji wyroku, a uchybienie jest obrazą prawa procesowego, o jakiej mowa jest w art. 438 pkt 2 k.p.k.³⁴.

W art. 97a ust. 1 ustawy o NIK delikty dyscyplinarne zostały wskazane ogólnie jako polegające na naruszeniu obowiązków mianowanego kontrolera NIK lub uchybieniu godności stanowiska. W kontekście art. 413 § 2 pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 97p ustawy o NIK ta dwupostaciowość deliktu dyscyplinarnego wymaga przeprowadzenia w procesie orzekania dwóch sformalizowanych czynności. Pierwsza, to określenie rodzaju deliktu dyscyplinarnego. Druga, to skonkretyzowanie znamion deliktu dyscyplinarnego przez poczynienie ustaleń faktycznych wskazujących na ich realizację³⁵.

W orzeczeniu o ukaraniu Komisja Dyscyplinarna – stosownym opisem czynu przypisanego obwinionemu, zamieszczonym w części dyspozytywnej – powinna jednoznacznie określić ów delikt nie tylko przez opis nagannego

zachowania, ale także przez wskazanie, czy stanowi on naruszenie obowiązków mianowanego pracownika NIK, czy uchybienie godności stanowiska. W wypadku uznania zaistnienia deliktu w pierwszej z jego postaci bądź też jego formy „mieszanej” (kumulatywnej), w orzeczeniu o ukaraniu należy precyzyjnie wskazać naruszone przez kontrolera *in concreto* przepisy ustawy o NIK, zarządzenia Prezesa NIK oraz – w zależności od ustaleń stanu faktycznego – treść polecenia służbowego³⁶. Natomiast w razie stwierdzenia, że kontroler dopuścił się naruszenia godności stanowiska, konieczne jest ustalenie wszystkich elementów zachowania kontrolera konkretyzujących czyn i stanowiących podstawę zakwalifikowania go jako uchybiającego godności stanowiska, i z tej przyczyny będącego przewinieniem dyscyplinarnym.

Orzeczenie o ukaraniu nie może pozostawiać wątpliwości co do tego, jaki czyn – przewinienie dyscyplinarne – był przedmiotem orzeczenia o winie i karze³⁷. Należy zauważyć, że wymóg dokładnego określenia czynu przypisanego obwinionemu oraz oparcie odpowiedzialności dyscyplinarnej na zasadzie winy oznacza również obowiązek wskazania, czy przewinienie dyscyplinarne zostało popełnione umyślnie, czy nieumyślnie³⁸.

³³ Por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 19.09.2006 r., II Aka 130/06, „Prokuratura i Prawo” z 2007 r., nr 9, poz. 33.

³⁴ Por. T. H. Grzegorzczak, *Komentarz do art. 413 Kodeksu postępowania karnego*, opubl. w bazie LEX; wyrok SN z 14.01.2000 r., V KKN 531/99, LEX nr 50936.

³⁵ Por. wyrok SN z 18.07.2014 r., SNO 29/14, LEX nr 1491139.

³⁶ Por. wyrok SN z 24.10.2013 r., NO 25/13, LEX nr 1388664.

³⁷ Por. wyrok SN z 20.09.2007 r., SNO 59/07, LEX nr 569030.

³⁸ Por. wyrok SN z 4.02.2015 r., SNO 70/14, LEX nr 1666034; wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 18.09.2012 r., II Aka 183/12, LEX nr 1237254.

Od obowiązku dokładnego opisanego w sentencji czynu przypisanego obwinionemu istnieje jeden wyjątek. Możliwe jest posłużenie się w orzeczeniu o ukaraniu formułą uznania „za winnego czynu zarzucanego” (albo „czynu opisanego we wniosku o ukaranie”), jeżeli szczegółowy opis czynu został zawarty w części wstępnej (komparycji) wyroku. Oznacza to, że Komisja Dyscyplinarna uznała za prawidłowy opis czynu zawarty we wniosku o ukaranie, a obwiniony został ukarany za czyn, którego opis przytoczono w komparycji orzeczenia o ukaraniu³⁹.

Uzasadnienie

Uzasadnienie orzeczenia o ukaraniu następuje w dwóch formach: ustnej i pisemnej. Stosownie do art. 97j ust. 3 ustawy o NIK, po ogłoszeniu orzeczenia przewodniczący zespołu orzekającego podaje ustnie zasadnicze motywy rozstrzygnięcia. Zgodnie zaś z art. 97k ust. 1 ustawy o NIK, orzeczenie wymaga pisemnego uzasadnienia. Uzasadnienie sporządza i podpisuje przewodniczący zespołu orzekającego.

Trybunał Konstytucyjny⁴⁰ wyraził pogląd, że uzasadnianie orzeczeń sądowych jest decydującym komponentem prawa do rzetelnego sądu jako konstytucyjnie chronionego prawa jednostki. Uzasadnianie orzeczeń pełni różne funkcje: sprzyjania samokontroli organu orzekającego, wyjaśniająco-interpretacyjną (w tym

dokumentacyjną i ułatwiającą realizację orzeczenia), kontrolną zewnętrzną, umożliwiającą akceptację orzeczenia w skali indywidualnej i jego legitymizację społeczną (funkcja wychowawcza, głos w dyskursie społecznym). Wszystkie te funkcje uzasadnienia są zakotwiczone w konstytucyjnych zasadach i wartościach, takich jak zasada państwa prawa, godność ludzka, skuteczne prawo do sądu. Jednak nie w każdym wypadku każda z tych funkcji dochodzi do głosu równie silnie. Zależy to od etapu postępowania, przedmiotu orzeczenia, formy uzasadnienia (ustne, pisemne).

1. Zasadnicze motywy rozstrzygnięcia (ustne uzasadnienie)

Zasadnicze motywy rozstrzygnięcia to najważniejsze okoliczności faktyczne, zasadnicze dowody, pozwalające na dokonanie ustaleń w sprawie, wskazanie argumentów przemawiających za przyjętą w orzeczeniu o ukaraniu kwalifikacją prawną oraz oceną prawną w innych kwestiach, a także podstawy faktyczne i prawne rozstrzygnięcia o karach i kosztach postępowania⁴¹.

Ustne uzasadnienie orzeczenia o ukaraniu nie jest protokółowane. Podane ustnie zasadnicze motywy rozstrzygnięcia co do kierunku muszą być tożsame ze sporządzonym następnie pisemnym uzasadnieniem wyroku, jednak nie muszą odpowiadać pisemnemu uzasadnieniu gdy chodzi o ich zakres.

³⁹ Por. wyrok SN z 20.09.2007 r., SNO 59/07, LEX nr 569030; postanowienie SN z 28.02.2008 r., III KK 278/07, LEX nr 402324.

⁴⁰ Zob. uzasadnienie postanowienia TK z 11.04.2005 r., SK 48/04, LEX nr 149976.

⁴¹ Por. L. K. Paprzycki [w:] L.K. Paprzycki (red.), J. Grajewski, S. Steinborn, *Komentarz aktualizowany do art. 418 Kodeksu postępowania karnego*, opubl. w bazie LEX.

Przepis art. 97j ust. 3 ustawy o NIK nakazuje bowiem podanie jedynie zasadniczych motywów, które spowodowały wydanie orzeczenia⁴². Ustne uzasadnienie jest zatem krótsze od uzasadnienia pisemnego, a ponadto powinno być podane w sposób bardziej przystępny niż uzasadnienie pisemne, ponieważ musi być ono zrozumiałe w szczególności dla obwinionego niebędącego prawnikiem.

2. Pisemne uzasadnienie

Pisemne uzasadnienie orzeczenia o ukaraniu powinno odzwierciedlać proces podejmowania przez Komisję Dyscyplinarną decyzji co do meritum sprawy. Odpowiednie stosowanie art. 424 § 1 i 2 k.p.k. w postępowaniu dyscyplinarnym w NIK oznacza, że uzasadnienie orzeczenia o ukaraniu powinno zawierać:

- Ustalenia Komisji Dyscyplinarnej co do okoliczności istotnych dla wszelkich rozstrzygnięć w sprawie. Uzasadnienie orzeczenia o ukaraniu powinno wskazywać logiczny proces, który doprowadził do decyzji o ukaraniu obwinionego. Komisja Dyscyplinarna powinna więc wskazać w uzasadnieniu, jakie fakty uznaje za ustalone, na czym opiera poszczególne ustalenia i dlaczego nie

uznaje dowodów przeciwnych, a następnie, jakie wnioski wyprowadza z dokonanych ustaleń.

- Przedstawienie przeprowadzonych dowodów, z jednoczesnym dokonaniem ich oceny i określeniem znaczenia dla przyjętych ustaleń, we wzajemnym ich powiązaniu⁴³. W uzasadnieniu Komisja Dyscyplinarna ma obowiązek uwzględnić wszystkie dowody przeprowadzone w sprawie, ale podstawę ustaleń mogą stanowić tylko te z nich, które Komisja Dyscyplinarna uznała za wiarygodne i istotne, co musi być przedmiotem rozważań Komisji, z uwzględnieniem zasad określonych w art. 7 k.p.k. w zw. z art. 97p ustawy o Najwyższej Izbie Kontroli⁴⁴.
- Przedstawienie podstaw merytorycznych rozstrzygnięć w sprawie, to jest o winie, karze, a także o kosztach postępowania. Uzasadnienie (wyjaśnienie) podstawy prawnej orzeczenia o ukaraniu nie może ograniczyć się do wymienienia zastosowanych przepisów, lecz należy przedstawić przyjęty sposób ich wykładni i zastosowania. Jeżeli przy rozbieżności poglądów w doktrynie i orzecznictwie Komisja Dyscyplinarna decyduje się podzielić określone stanowisko, to

⁴² Por. postanowienie SN z 6.07.2006 r., IV KK 174/06, LEX nr 323275 odnoszące się do art. 418 § 3 k.p.k.

⁴³ Warto jednak zwrócić uwagę na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 1.12.2014 r., II AKz 184/14, „Krakowskie Zeszyty Sądowe” z 2015 r., nr 5, poz. 109, w którym Sąd uznał za nieprawidłowe i co do zasady zbędne przeklejanie do uzasadnienia całości wyjaśnień oskarżonych oraz zeznań świadków w celu dokonania ich oceny. Zabieg taki powoduje zazwyczaj wyłączenie pogorszenie czytelności i przejrzystości zawartych w nim ocen i wniosków. Cytowanie zeznań świadków czy wyjaśnień oskarżonego może znaleźć uzasadnienie wyłącznie w sytuacji kluczowych fragmentów materiału dowodowego, jeśli ma unacznnić *in extenso* powody, dla których sąd oparł się na jednych dowodach, a inne zdezawuował.

⁴⁴ Komisja Dyscyplinarna powinna kształtować swe przekonanie na podstawie wszystkich przeprowadzonych dowodów, ocenianych swobodnie z uwzględnieniem zasad prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego.

powinna, nie tylko przez samo odwołanie się do niego, ale także przez rozważenie argumentów wyrażonych przez zwolenników innego poglądu, wskazać w sposób przekonujący powody trafności aprobowanego poglądu i niezasadności jego przeciwieństwa⁴⁵.

Obraza przepisu art. 424 k.p.k. w zw. z art. 97p ustawy o Najwyższej Izbie Kontroli nie stanowi naruszenia prawa procesowego, które miałyby wpływ na treść orzeczenia, bowiem do sporządzenia uzasadnienia dochodzi po wydaniu orzeczenia o ukaraniu⁴⁶.

Wady uzasadnienia orzeczenia o ukaraniu można podzielić na dwie kategorie: zamieszczenie w nim informacji niezgodnych z treścią rozstrzygnięcia albo niezamieszczenie informacji, które powinny się w nim znaleźć.

Same niezgodności między sentencją orzeczenia a uzasadnieniem mogą stanowić podstawę do jego zmiany albo uchylecia tylko wtedy, gdy zgromadzone w sprawie materiały nie pozwalają w sposób jednoznaczny na rozstrzygnięcie, które ze sprzecznych stanowisk Komisji Dyscyplinarnej, wyrażonych w sentencji orzeczenia o ukaraniu oraz jego uzasadnieniu, zasługuje na uwzględnienie⁴⁷. Niewyjaśnienie przyczyn uzasadniających

wydanie orzeczenia lub jego istotnej części może utrudnić czy wręcz uniemożliwić merytoryczną kontrolę tego orzeczenia, co powinno spowodować uchYLECIE orzeczenia o ukaraniu⁴⁸.

*

W postępowaniu dyscyplinarnym zachodzi konieczność ustalenia wszystkich znamion czynu stanowiącego delikt dyscyplinarne. Jednak odpowiedzialność dyscyplinarna z natury dotyczy określonych czynów (zachowań) i dlatego, przez analogię, należy formułować zarzuty i kwalifikować przewinienia dyscyplinarne według zasad właściwych dla odpowiedzialności karnej⁴⁹.

W ustawie o Najwyższej Izbie Kontroli nie zostało w sposób wyczerpujący unormowane, jaką treść powinny zawierać orzeczenia wydawane w postępowaniu dyscyplinarnym, dlatego należy posilcować się przepisami Kodeksu postępowania karnego i korzystać z bogatego orzecznictwa i literatury prawniczej w tym zakresie.

Należy przy tym zawsze pamiętać, że warunkiem istnienia w obrocie prawnym orzeczenia o ukaraniu jako dokumentu procesowego jest sporządzenie go na piśmie, podpisanie przez wszystkich trzech członków zespołu orzekającego⁵⁰, a następnie

⁴⁵ Por. L. K. Paprzycki [w:] L.K. Paprzycki (red.), J. Grajewski, S. Steinborn, *Komentarz aktualizowany do art. 424 Kodeksu postępowania karnego* wraz z przywołanym tam bogatym orzecznictwem, opubl. w bazie LEX.

⁴⁶ Por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 29.05.2014 r., II AKa 49/14, LEX nr 1506709.

⁴⁷ Por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 23.04.2014 r., II AKa 82/14, LEX nr 1480401.

⁴⁸ Por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 20.02.2014 r., II AKa 149/13, LEX nr 1439035.

⁴⁹ Por. wyrok SN z 20.03.2015 r., SNO 10/15, LEX nr 1666032.

⁵⁰ Obowiązek ten dotyczy również członka zespołu orzekającego, który zgłosił zdanie odrębne, stosownie do art. 114 § 1 k.p.k. w zw. z art. 97p ustawy o NIK – zob. E. Jarzęcka-Siwik, B. Skwarka: *Odpowiedzialność dyscyplinarna mianowanych kontrolerów NIK*, „Kontrola Państwowa” nr 4/2014, s. 56.

publiczne ogłoszenie (art. 97j ust. 1 ustawy o NIK).

Warto również zauważyć, że stosownie do art. 100 § 8 k.p.k. w zw. z art. 97p ustawy o Najwyższej Izbie Kontroli, po ogłoszeniu lub przy doręczeniu orzeczenia należy pouczyć uczestników postępowania o przysługującym im prawie, terminie

i sposobie wniesienia środka zaskarżenia lub o tym, że orzeczenie nie podlega zaskarżeniu.

RAFAŁ PADRAK,
Delegatura NIK w Lublinie

Słowa kluczowe: postępowanie dyscyplinarne, oskarżyciel publiczny, odpowiedzialność dyscyplinarna, zespół orzekający, orzeczenie o ukaraniu

Key words: disciplinary proceedings, decision on punishment, disciplinary breach, Appeal Disciplinary Commission